

† ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

(1894 - 1964)

Ο Σοφοκλής Έλευθ. Βενιζέλος γεννήθη ως δευτερότοκος υιός του Ελευθερίου Βενιζέλου εις Χανιά Κρήτης (4.11.1894). Μετά τας στρατιωτικὰς σπουδὰς του εις τὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδιων ὑπηρετήσεν εἰς τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους, εἰς τὸν Α' παγκόσμιον πόλεμον καὶ τὴν Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν, μετὰ τὴν λήξιν αὐτῆς δὲ ὡς στρατιωτικὸς ἀκόλουθος εἰς Παρισίους ἐπὶ μακρὸν (1922—1930). Κατόπιν ἀνεμίχθη εἰς τὴν πολιτικὴν συγκεντρώσας τὰς δυνάμεις τῶν Φιλελευθέρων περὶ αὐτόν. Ὁδὸς ἀνέλαβε τὴν πρωθυπουργίαν τὸ 1944 (14 Ἀπριλίου εἰς Αἴγυπτον), τὸ 1950, 1951, εἰς πολλὰς δὲ ἄλλας Κυβερνήσεις (1944 Γ. Παπανδρέου, 1946 Δ. Μαζιμίου, 1951—52, ὡς καὶ τὴν τελευταίαν 1963) μετέσχεν ὡς ἀντιπρόεδρος αὐτῶν. Ὁ Σοφ. Βενιζέλος καθώρισε πολλὰκις ἀποφασιστικῶς τὰς τύχας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ὅταν κατέστειλε τὸ ναυτικὸν κίνημα εἰς τὴν Αἴγυπτον (1944), ὠδήγησε τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ ΝΑΤΟ (1952), ἀποκατέστησε καλὰς σχέσεις μετὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ Γιουγκοσλαβίαν, ἐπεσκέφθη ἐπισήμως τὴν Ἀγκυραν, συνέπηξε τὴν Ἐνιαίαν Δημοκρατικὴν παράταξιν τοῦ Κέντρου, μετὰ ἰδίαν αὐτοῦ θυσίαν, ἣ ὅποια ὠδήγησεν εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς Δημοκρατίας τὸ 1963 καὶ 1964, ἐχειρίσθη κατὰ τὴν τελευταίαν του ἀντιπροεδρίαν σταθερῶς, γενναίως καὶ μετὰ λογισμοῦ τὸ Κυπριακὸν καὶ ὀδω προέλαθεν ἀπευκταῖα, εἰς τὰ ὅποια ὠδήγει ἀναγκαστικῶς, ἡ ὑπερφίαλος στάσις τῆς Τουρκίας, ὑποδαυλιζομένης ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς καὶ Βρεττανικῆς πολιτικῆς, διὰ τὰ ἄνομα συμφέροντά των πολιτικά καὶ οἰκονομικά. Καὶ μέχρι συρράξεως Ἑλληνοτουρκικῆς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ προωθοῦντο τὰ πράγματα, ἂν ὁ ἀνευδοκίμως ἀποφασιστικὸς τόνος τοῦ Σοφ. Βενιζέλου πρὸς τε τοὺς Συμμάχους καὶ τὴν Τουρκίαν, δὲν ἀνέκοπτε αὐτοβόλους ἀποβάσεις εἰς τὴν νῆσον.

Ὁδὼ συνέδεσε τὴν ἱστορίαν του μετὰ τῆς ὑπὸ τοῦ πατρὸς του ἀναθημουργίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος καὶ μετὰ τὰς πολλὰς πολιτικὰς δυσχερείας τῆς μετὰ ταῦτα ἐποχῆς, ἰδίως μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον.

Ἡ σκιαγραφία τοῦ Σοφ. Βενιζέλου δὲν εἶναι εὐχερῆς. Ἡ προσωπικότης του ἦτο δυσδιάκριτος, αἰνιγματώδης, πολὺπλοκος. Μία ἐμφυτος κληρονομικὴ εὐγένεια, πολιτισμὸς, ἡμερότης, ἕνας φλογερὸς πατριωτισμὸς, μεγάλη αὐτοθυσία, γενναιότης μετὰ συνέσεως, βαθεῖα διπλωματικὴ διαίσθησις

καὶ δξύνοια, ἀσφαλῶς ἐκ κληρονομικότητος, κοινωνικοπολιτικῆ νοοτροπία ἀστική, ἀλλὰ γνησίως ἀνθρωπιστική.

Ὁ Σοφ. Βενιζέλος εὐρέθη πολλάκις πρὸ δυσχερειῶν εἰς τὴν ζωὴν του, ὅπως καὶ ὁ μέγας πατήρ του. Γενναῖος, μὲ ἀτρόμον ἦθος, χωρὶς ἐπαρσιν, ἀντίκρουσε τὸν ἐχθρὸν εἰς τὰς μάχας, εἰς τὰς δοκιμασίας τῆς διπλωματικῆς ζωῆς καὶ εἰς τοὺς πολιτικούς ἀγῶνας. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ἀντέδρα ἀξιολόγως, ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ κατανοουμένων φυσικῶν καὶ ἐνδεχομένων συμβαμάτων τῆς ζωῆς.

Βαθὺς μελετητῆς τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐγνώριζε καὶ συνεκτιμᾷ καὶ τὴν διεθνήν πραγματικότητα, ἐδέσποξε δὲ ἡ δύναμις τῆς σκέψεώς του εἰς τὰς διεθνεῖς συζητήσεις, ὅπου ἐξετιμᾶτο ἰδιαίτερος καὶ λόγῳ τῶν χαρισμάτων του τούτων καὶ λόγῳ ἀκόμη τῆς πατρικῆς αἰγλης καὶ λόγῳ τῶν στενῶν σχέσεων τὰς ὁποίας ἐπεζητεῖ μὲ ὄλους τοὺς λαοὺς, ἰδίως τοὺς γειτονικούς, τοὺς ὁποίους καὶ ἐπεσκέπτετο. Οὕτως ὁ Σοφ. Βενιζέλος δὲν ἐκάμφθη ἀπὸ τὸ βάρος τῆς κληρονομίας του, ἀλλὰ ἀνταξίως πρὸς αὐτὴν καὶ ἐξελικτικῶς ἐντὸς τοῦ Φιλελευθέρου Κόμματος ἐπολιτεύθη ἀνυψώσας πανταχοῦ τὸ γόητρον τῆς Ἑλλάδος ὡς μέγας πολιτικὸς ἡγέτης.

Ἀντλῶν δυνάμεις ἀπὸ τὴν πατρῶαν γῆν, ὡς ἄλλος Ἀνταῖος, ἐφθασεν εἰς τὴν Κρήτην εἰς τὸ κορυφωμα τοῦ θριάμβου του, μετὰ περιοδείαν εἰς τὰς νήσους, τὰς ὁποίας εἶχεν ἐλευθερώσει ὁ πατήρ του καὶ ἐξωθε τοῦ πελάγους τῆς ἐπιστρέφων εἰς Ἀθήνας, ἀπέθανε, ἐν μέσῳ θριάμβου, εὐτυχῆς, ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, μὲ μίαν αἰγλην ἀφθάστου τιμῆς καὶ μὲ μίαν ὑψηπετῆ θυσίαν ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας. Δι' αὐτὸ ὑπῆρξε καὶ καθολικὸν τὸ πένθος τοῦ ἀδοκῆτου χαμοῦ του, ἐκ μέρους ὄλων τῶν Ἑλλήνων καὶ οὐδεὶς ἄλλος θάνατος συνεκλόνησε περισσότερον τὸ ἔθνος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του.

Ἀναπαυόμενος εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ μεγάλου πατρὸς του, πλήρως ἀντάξιος, θά τύχη ἀσφαλῶς τῆς δικαίας κρίσεως τῆς ἀδεκάστου Ἱστορίας, ὡς πολιτικός, ὁ ὁποῖος εὐηργέτησε τὴν χώραν του εἰς περιστάσεις ἀνάγκης καὶ δὲν ἐφερίσθη οὔτε τῆς ζωῆς του, ὅταν ἡ κατάστασις ἀπῆτησε τούτο, ὥστε ὄχι μόνον ἡ ζωὴ του, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ θάνατός του νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δημοκρατικοῦ ἀγῶνος. Ἡ τελευταία του μεγαλειώδης πορεία ἐν μέσῳ χειμῶνος, μὲ ὅλα τὰ μέσα καὶ στοιχεῖα τῆς φύσεως, παρὰ τὰς συστάσεις τῶν λατρῶν του, διεμορφώθη οὕτως εἰς εὐλαδικὴν θυσίαν εἰς τὸν πατρικὸν θρόνον: τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἰδανικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου κατ' ἑκτασιν καὶ περιεχόμενον κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου.